

Чуждоезикова прозодия. Английски с български акцент

Prosody in L2. Bulgarian-Accented English

Бистра Андреева

Университет на Саарланд (Германия)

Bistra Andreeva

Universität des Saarlandes (Deutschland)

Dimitrova, Snezhina. *Prosody in L2. Bulgarian-accented English*, Sofia: Polis, 2022, pp. 174, ISBN 978-954-796-096-1.

Изследването на прозодичните характеристики на речта (словно ударение, интонация, темпо, паузи и сегментиране на речевия поток) е не само значима област на фонетиката и фонологията, но има отношение и към осветляването на редица въпроси от други дялове на езикознанието. Освен актуалността на научната проблематика в рамките на лингвистиката прозодията попада във фокуса на вниманието на редица други научни сфери и представлява свързващо звено и област на междудисциплинарни разработки. През последните десетилетия се наблюдава повишен интерес към прозодията в сферата на чуждоезиковото обучение, като актуалността и значимостта ѝ са заявявани многократно.

Предложеният за рецензия труд „*Prosody in L2. Bulgarian-accented English*“ е написан в съзвучие с потребностите, които изпитва изследваната ниша в България, като предлага на българския читател един задълбочен поглед върху ролята на прозодията в чуждоезиковото (L2) обучение и по-специално върху прозодичния профил на реализациите на английски език от български говорители. Трудът на Снежина Димитрова е научно изследване, систематизиращо както основните теоретични разработки в областта на интонацията и прозодията, така и резултатите от емпиричните изследвания на авторката. Монографията ще даде възможност на учените от различни теоретични направления за провеждане на систематични междуезикови сравнения, а на учителите и изследователите, работещи в областта на приложната лингвистика, ще предоста-

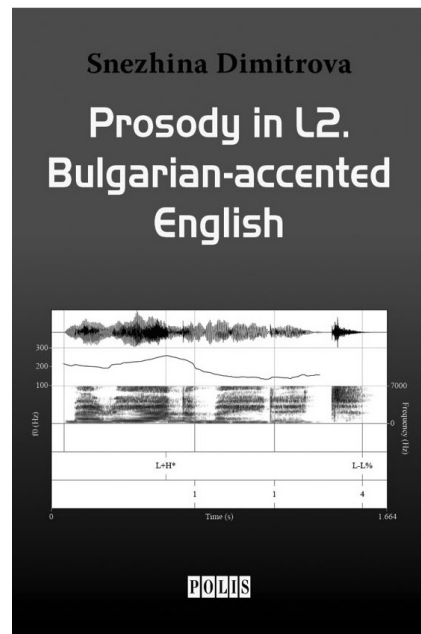
ви полезен инструмент за извършване на контрастивни анализи на български и други езици с оглед улесняване на усвояването на прозодията на чуждия език.

В първата глава от монографичния труд, която е уводна, Снежина Димитрова дефинира понятието „прозодия“ и формулира някои ключови характеристики на речта, които описанието и научното изследване на прозодията би трябвало да включва, а именно интензитета като компонент на ударението, времетраенето като компонент на ритъма и темпото (често включващо и разпределението на паузите) и височината на основния тон като компонент на интонацията.

Във втора глава се проследяват ролята и мястото на прозодията в теориите и изследванията за усвояване на чуждоезиковата реч. Специално място е отделено на теорията на Инеке Менен за изучаване на интонацията в чуждия език (L2 Intonation Learning Theory – LILt, 2015). Тази теория се опира на популярния автосегментно-метричен модел за описание на интонация, като прави важно разграничаване между фонологичното представяне и фонетичната реализация. Обобщени са и резултатите от някои нови изследвания на чуждоезиковата прозодия, вдъхновени от теорията на Менен.

В трета глава авторката на представения монографичен труд ни запознава детайлно с някои от най-популярните модели за описание на английската интонация – Британската школа за интонационен анализ, Бирмингамския дискурсивен модел, „тоналните нива“ на американските структуралисти, теорията за интонационните акценти на Болинджър и автосегментно-метричния модел на интонационната фонология. Подробно е представена и системата за етикетирание на интонационни акценти и индекси в английски език *ToBI (Tones and Break Indices)*. Това е най-известното приложение на изследванията, проведени в рамките на автосегментно-метричния модел, и представлява колекция от правила, първоначално предназначени за транскрибиране и аотиране на речеви корпуси на американски английски, които впоследствие поставят основата за разработване на подобни системи за редица езици и се утвърждават като обща рамка за прозодичен анализ и интонационно аотиране.

Системата *ToBI* е разгледана допълнително в четвърта глава, в която се използва като обща методологическа рамка за описание на интонацията на американски английски, *RP* и съвременен стандартен български.

В пета глава се представя сравнение на прозодичните характеристики на английски и български език в рамките на автосегментно-метричната фонология с помощта на инструмента за аотиране *ToBI*. Снежина Димитрова умело прилага методологията, очертана от Менен (2015), и прави прогнози за потенциалните трудности на българите при усвояването на прозодията на английски език.

Накрая, в шеста глава, се представят резултатите от някои нови експериментални изследвания на авторката върху прозодията на българския език като роден и английския език с български акцент. В първата част на главата се прави преглед на съответните експериментални резултати, отнасящи се до ударението, ритъма и акцентуването, а във втората част са представени по-подробно най-новите изследвания върху интонацията на английски с български акцент.

В седма глава се обобщават резултатите от контрастивните анализи и експерименталните изследвания и се очертават някои насоки за бъдещи разработки и за преподаването на прозодията на английски език на българи.

Трудът е написан с отлично разбиране за спецификата на изследваната тематика и предоставя ценни знания за прозодията на речта и методиките за нейното описание и изследване. Структурата и подредбата на текста отговарят на най-високите стандарти за академична монография както в България, така и извън нея. Резултатите от сравнението на прозодичната организация на английската и българската реч и прогнозите по отношение на потенциалните трудности за българи, изучаващи английски език, са важен принос за осмислянето на феномена „чуждоезикова прозодия“ и са особено ценни както за англицисти, така и за езиковеди, работещи в сферата на контрастивната и приложната лингвистика.

Убедена съм, че тази книга ще бъде ключово четиво за студенти, преподаватели и изследователи в гореспоменатите области на научно познание.

Проф. д-р Бистра Андреева

andreeva@lst.uni-saarland.de

Университет на Саарланд

Катедра по езикознание и езикови технологии

Кампус SB, C7.2 / 5.02

66123 Саарбрюкен

Германия

Prof. Bistra Andreeva, PhD

andreeva@lst.uni-saarland.de

Universität des Saarlandes

Sprachwissenschaft und Sprachtechnologie

Campus SB, C7.2 / 5.02

66123 Saarbrücken Bulgaria